

BUNA 8. veljače 2017.
PREDSTAVLJANJE KNJIGE
RATKO PERIĆ- KRISTOVE PORUKE SEDMERIM CRKVAMA

Pred nama je najnovija knjiga našeg biskupa Ratka Perića koja nosi naslov: „Kristove poruke sedmerim crkvama“. Podijeljena je na dva dijela: 1. dio – „Kristove poruke sedmerim Crkvama“ – što su zapravo duhovne vježbe koje je u različitim prigodama, otac Biskup održao svećenicima, bogoslovima i sjemeništarcima; i 2. dio – „Koncilske poruke Crkvi i suvremenom svijetu“ – odnosno kratki sažetak Dokumenta II. Vatikanskog sabora (održanog od 1962 do 1965 godine). U svojem večerašnjem predstavljanju veći naglasak ću staviti na predstavljanje upravo prvog dijela knjige, jer je to i temeljni naslov knjige, a drugi dio ću predstaviti samo ukratko, navodeći najvažnije stvari koje je II. Vatikanski Koncil donio za život, rad i djelovanje Crkve danas.

Kao što je već naglašeno u prvom dijelu knjige obrađene su, poruke Isusa Krista, Sedmerim Crkvama u Maloj Aziji, koje se spominju u prva tri poglavlja Knjige Otkrivenja, posljednje knjige Biblije i Novog Zavjeta. Iako su ove poruke upućene konkretnim osobama „anđelima Crkve“ tj. biskupima i mjestima - prvim biskupijama tadašnjeg svijeta (Efez, Smirna, Pergam, Tijatira, Sard, Filadelfija i Laodiceja), i pohvale i opomene koje je nadahnut Božjim duhom, zapisao sv. Ivan, apostol i evanđelist, tiču se i općeg stanja Crkve, kako u ono vrijeme (konac I. St.), tako i kroz cijelu povijest do danas i konca svijeta.

Svih sedam nabrojanih maloazijskih Crkava, su gradovi i naselja u današnjoj Turskoj. Neki od njih se i danas nalaze na istom mjestu kao nekad, neki su udaljeni više kilometara od tadašnjih gradova, a neki su potpuno nestali. U većini danas, dvije tisuće godina kasnije, nema nikakvog kršćanskog traga, ni znaka, ni biskupa, ni vjernika, ni svećenika, ni crkve, ni samostana... Godine 1936. godine fra Petar Vlašić, član Provincije Presvetog Otkupitelja, posjetio je ove krajeve te je dvije godine kasnije objavio je knjigu putopisa „Po gradovima apokalipse“ u kojoj opisuje zateknuto stanje, te ne skriva tugu i žal za minulim vremenima kada su svi ti prostori bili kršćanski. Nakon svakog poglavlja, prvog dijela knjige, donosi se kratki ulomak iz navedenog putopisa.

Zašto se u Otkrivenju navodi samo sedam Crkava? Biblijski broj sedam, znak je punine i savršenstva, stoga Kristove poruke ovim sedmerim crkvama, tiču se i cijele Crkve u cjelini, a ne samo zajednice na koju je adresirano konkretno pismo. To bi mogli usporediti i sa cjelokupnom Riječi Božjom i njezinom značenju za nas danas. Primjerice, svaki put kada, na našim nedjeljnim misama slušamo ulomke iz Proročkih knjiga Starog Zavjeta ili Pavlove poslanice iz Novog zavjeta, svjesni smo da se dosta njihova sadržaja koji je zapisan u onom vremenu, može primijeniti i na nas vjernike danas. Riječ Božja živa je i djelotvorna i onda i danas. Isto načelo može se primijeniti i na sadržaj pisama sedmerim crkvama.

Svi vjernici, a ne samo oni koji su primili sakrament sv. Reda, čitajući najprije Riječ Božju - Iz knjige Otkrivenja, a zatim i meditaciju i razmišljanje biskupa Ratka o njoj, mogu ispitati svoju savjest, uočiti najprije ono što je dobro, plemenito i čisto u nama, a onda i svoje grijehe, mane i propuste. Na taj način možemo dobiti nadahnuće i poticaj od Boga kako ono što je loše u nama ispraviti i popraviti, te kako se učvrstiti još više u onom što je ispravno u nama. To je put svakodnevice svakog vjernika koji korak po korak vodi prema savršenstvu, odnosno „Općem pozivu na svetost“, kako ističe II. Vatikanski Koncil u svojoj dogmatskoj konstituciji o Crkvi – *Lumen Gentium*.

Svako od sedam poglavlja pisama koja se obrađuju u knjizi ima svoju strukturu. Najprije se navodi naslovnik-anđeo Crkve, pastir mjesne Crkve, navjestitelj radosne vijesti

koji je odgovoran za povjerenu mu zajednicu. Autor knjige u uvodnom dijelu svakog od pisama navodi ponešto o svakom gradu s povijesnog i životnog gledišta, ali iznosi i neke činjenice i apsurre iz današnjeg života (primjerice brojnost nevladinih udruga u Republici Hrvatskoj, koje troše državni novac, boreći se protiv te iste države koja ih financira). U svakom pismu, predstavlja se sam Krist sa svojim Božanskim naslovima (npr. Onaj koji drži sedam zvijezda u desnici, Prvi i posljednji, Onaj koji bijaše mrtav i oživje, Svjedok Vjerni i Istiniti...)

Nakon Kristovog predstavljanja, on sam pojedinim Crkvama izriče pohvalu (znam tvoj trud, nevolju, ljubav, djela, ne boj se onoga što ti je trpjeti, malena je tvoja snaga a očuvao si moju riječ...) ali pojedinim i prijekore, opomene (znam da nisi studen ni vruć, nego mlak). Krist se ne ustručava ukoriti pojedinog predstojnika Crkve, ako je odlutao s pravog puta, navodeći njegove propuste, i moralne bolesti. Isus Krist je tijekom svoga zemaljskog boravka bio liječnik duše i tijela, stoga i ovdje u svakom pismu predlaže savjete i terapiju kako pojedini nadstojnik treba i mora izići iz lošeg stanja i vratiti se na pravi put (obradi se i čini prva djela, budi vjeran do smrti, čuvaj riječ i obrati se). Na koncu svakog pisma obećaje se zemaljsko blagostanje vjernima ali i obećanje vječne nebeske nagrade svima onima koji ustraju do konca u patnjama, progonima i kušnjama (kruna života, novo ime, priznanje pred ocem, vladanje nad pucima...). Svako pismo završava jednom kratkom rečenicom, Isusovim usklikom: Tko ima uho nek poslušaj što Duh govori Crkvama! – drugim riječima – Blago onima koji moju riječ prihvate i zadrže u svom srcu, životu i radu! Sada ukratko o svakom pismu.

Pismo Crkvi u Efezu – Isus hvali biskupa u Efezu na ustrajnosti što se bori protiv svih onih koji svojim postupcima i sablaznima razaraju zajednicu, te što je otkrio one „lažne apostole“ koji na krivi način predstavljaju Kristov nauk, samo onako kako njima odgovara a ne po istini koju je Krist naučavao. Isus kritizira nadstojnika što je izgubio onaj prvi zanos vjere i što je zaboravio na duhovnost, molitvu i još veći vlastiti rast u vjeri. Ne događa li se možda i nama da se nazivamo vjericima, a da od Kristova nauka i Božjih zapovijedi prihvaćamo samo ono što nama odgovara i što nam se sviđa a ono drugo što nam ne godi odbacujemo i proglašavamo zastarjelim? No Isus upozorava i biskupa, a s njime i sve nas da nikad nije kasno trznuti se iz grješnog stanja, vratiti na pravi put, zamoliti Božje milosrđe i ponovno krenuti tamo gdje smo stali – hod u vjeri i vršenju dobra. Bog pomaže svakome tko je u nevolji, ako taj isti želi da mu Bog bude pratitelj i pomoćnik na životnom putu.

Pismo Crkvi u Smirni – Biskupa u Smirni Isus hrabri da se ne pokoleba zbog progona Židova, koji su smatrali da čine pravu stvar ako progone kršćane, te da to čine u ime Božje. Sjetimo se da je isto tako djelovao i sv. Pavao prije svoga obraćenja. No, ne može se u Ime Božje drugoga mrziti, proganjati i ubijati ni onda, ni danas u XXI. stoljeću. Isus najavljuje svojim sljedbenicima još veće progone, tamnicu i kušnje, ali obećaje i nagradu - vijenac slave. Svi mi imamo životne kušnje, ali se uvijek treba utjecati Božjoj pomoći i milosti da ih savladamo i predvladamo. Kušnja ne smije prijeći u napast jer se tada redovito rađa grijeh. Svaki pobožnik, borac i pobjednik u kušnjama prima od Boga proslavu nebesku.

Pismo Crkvi u Pergamu – Biskupa u Pergamu Uskrslu Krist hvali što je ostao u gradu iako se zlo proširilo u sve dijelove njegove biskupije i društva. Čini se da su se tome čak prilagodili i vjernici. Najgore se vjerniku prilagoditi duhu vremena i reći: „Pa to nije nešto strašno, svi to čine. Čovjek se samo snašao...“ Zlo se često preruši u prividno dobro. Biskup se mogao odreći Isusova imena i biti kao drugi, popularan i slavan a nije. Isus ga ipak upozorava što nije bio još odlučniji i djelovorniji u iskorjenjivanju zla, što je ponekad šutio. I današnji vjernik često šuti kada vidi zlo i grijeh oko sebe – samo da se nekom drugom ne bi

zamjerio, iz straha da ne izgubi prijatelja, što je krivo i dvostruki grijeh. Tko namjerno šuti na grijeh drugoga, taj ga i podržava.

Pismo Crkvi u Tijatiri – Isus Krist Sin Božji hvali biskupa u Tijatiri za njegovu ljubav, vjeru, služenje narodu, postojanost i napredak u biskupskoj službi ali kritizira njegovu neodlučnost da još jače, očitije i jasnije upozori na zlo i grijehe koji mu se događaju pred očima, među vjernicima. Na poseban način ovaj biskup, slično kao i pergamski, šutio je na one članove zajednice, koji svojim postupcima navode i druge da čine grijeh, sve u ime slobode i ljudskih prava. Kršenje Božjeg moralnog zakona i zapovijedi, u životu vjernika, ne može se nikad proglasiti slobodom i ljudskim pravom. Koliko god pojedini borci za „prava i sloboda“ kao manjina bili glasni u svojim nastojanjima i borbama da nametnu svoje mišljenje onima koji ne misle tako, vjernik treba uvijek slijediti ispravni glas savjesti. Tko se da zavesti i tko podlegne pritisku osuđen je na propast, a tko ustraje do konca – vladat će s Kristom.

Pismo Crkvi u Sardu – Biskup u Sardu bio je vjeran i poslušan samo na početku svoga djelovanja i službe, a onda je ohladio, postao ravnodušan, sve mu je bilo svejedno, te počeo životariti. Bio je zadovoljan s trenutnim stanjem te se nije trudio da njegovoj biskupiji bude bolje i savršenije. Čak su ga neki vjernici pretekli u žaru življene vjere. Nama danas nije dovoljno biti samo formalno vjernik, odnosno primiti sve sakramente od krštenja do vjenčanja u crkvi, nego dopustiti da ti Božji milosni darovi djeluju u nama i po nama, po našim riječima i djelima. Vjera bez djela mrtva je. Vjernik bez svjedočanstva življene vjere u svakodnevnicu životari poput biskupa u Sardu. Pozvani smo na budnost i aktivni život po vjeri svakog dana, da nas smrt i susret s nebeskim sucem ne dočeka nespremne.

Pismo Crkvi u Filadelfiji – Biskup u Filadelfiji bio je prosječan biskup, nije se osobno isticao u nekim posebnim darovima i talentima, ali je ostao vjeran Kristovom nauku i njegovu tumačenju do kraja. Poruka nama dvije tisuće godina kasnije je da nije dovoljno biti zadovoljan samo s onim što trenutno imamo, ovdje i sada, iako nam se čini da je sve to dobro i savršeno, nego treba iskoristiti od Boga primljene darove i talente te ih razvijati, za vlastitu izgradnju i napredak u životu i na plodonosno poboljšanje ljudi i društva u kojem živimo.

Pismo Crkvi u Laodiceji – Pastir crkve u Laodiceji od Krista je optužen za mlakost. Nije bio niti Isusov protivnik, niti gorljivi navjestitelj. Reklo bi se da je bio čovjek koji se prilagođavao situacijama i često mijenjao strane, kako mu je odgovaralo. Krist od nas ne želi površnost, nego cjelovito nasljedovanje njegova nauka i odlučnost. Vjernik uvijek treba prema onom načelu – Znam što trebam i što hoću, znam što neću i ne želim. Nikoga se ne može prisiliti na zlo i grijeh, na prilagođavanje situaciji, ako se na to slobodno ne pristane. Snaga za borbu dobiva se odozgo, prepuštajući se Božjem vodstvu. Svatko tko zapusti redovni molitveno duhovni život, sakramente i sv. misu postaje mlakonja, slabić, gubi duhovnu snagu i pomoć od Boga, te se prilagođava na grijeh, umanjuje ga i opravdava. Jednom rječju prestane smatrati svoje grijehe i propuste kao nešto što je loše i nepoželjno, te počinje smatrati grijehe svakodnevnicom: nikome nisam nikakva zla učinio, pa to ništa nije strašno i posebno. Lijek je u obraćenju i povratku na prvotni žar zajedništva i prijateljstva s Bogom.

Završna poruka prvog dijela - sa svakim čovjekom, civilizacijom i društvom događa se da se urušava, propada i nestaje ako se Bog i Božji zakoni izbacе iz svakodnevnog života i djelovanja.

Koncilске poruke Crkvi i suvremenomu svijetu

Drugi dio ove knjige koju večeras predstavljamo na oko 120 stranica, donosi kratki sažetak dokumenata Koncila. Drugi vatikanski Koncil (Sabor) održao se kroz četiri jeseni od

1962. do 1965. godine. Na njemu je sudjelovalo oko 2.500 biskupa iz cijeloga svijeta, koji su tijekom svoga rada na Koncilu raspravljali, sastavili i objavili 16 dokumenata. Ovi dokumenti, koji su prevedeni i na hrvatski jezik, dijele se u tri skupine:

Prva skupina su 4 *konstitucije* ili uredbе, u kojima se iznosi temeljni nauk katoličke crkve: svetopisamski, dogmatski, liturđijski i pastoralni.

Druga skupina su *dekreti* ili odredbe (njih 9) koje nastoje pobliže objasniti nauk crkve koji je sadržan i u navedenim konstitucijama, te kako ga primjenjivati među Narodom Božjim tj. pojedinim slojevima Crkve.

Treću skupinu čine *deklaracije* ili izjave (3), u kojima se iznosi crkveno stajalište prema nekom aktualnom pitanju u društvu i svijetu.

Važno je naglasiti da je cjelokupni nauk II. Vatikanskog koncila nastavak 2000. godišnjeg crkvenog nauka i prakse, te da se Crkva u vrijeme i nakon Koncila još više približila svijetu, kako bi mogla dati svoj doprinos za izgradnju i rast istoga. Iako su se i onda kada se Koncil održavao i dan danas, čuli i čuju glasovi od onih izvana da Crkva i društvo nemaju ničega zajedničkog, te da se Crkva ne smije miješati u društvena zbivanja, nego držati se podaleko, samo u sferi duhovnoga, Crkva nikada neće odustati od svoga temeljnog poslanja: navještaja radosne vijesti spasenja svim ljudima i doprinosa izgradnji svijeta. Crkva je već onda prepoznala znakove vremena te je predvidjela određene društvene promjene koje mi osjećamo danas. Svojim koncilskim naukom i smjernicama, Crkva je željela upozoriti i na opasnosti koje se mogu javiti i ostvariti u društvu, ako se zaboravi na Boga i dostojanstvo čovjeka.

Zaključak. Iako sam u prvotnoj zamisli, čitajući knjigu i pripremajući ovo izlaganje, namjeravao govoriti o svakom dokumentu, barem po jednu bitnu rečenicu, shvatio sam da je to nemoguće. Nije ni moguće sve predstaviti, nešto trebaju pročitati i čitatelji. Svi sažetci, koje je priredio otac biskup, toliko su bogati i sadržajni te jezgrovito i jasno daju poticaje na razmišljanje kako sav Narod Božji može dati svoj doprinos rastu Crkve u širenju Kraljevstva Božjega i napretku našeg društva. Oni koji budu čitali ove sažetke, sigurno će dosta toga novoga naučiti: o biti, službi i poslanju Crkve, ulozi ministerijalnog svećenstva i vjernika laika u Crkvi, dostojanstvu svakog čovjeka i pravu na slobodu vjere i odgoja, ekumenskom i misijskom djelovanju Crkve, ispravnoj ulozi medija. Možda će netko dobiti i poticaj da svoje interese i znanje produbi i čitanjem cjelokupnih dokumenata. Hvala na pozornosti!